

Branka RADOVIĆ*

MADLENIANUM, PRIVATNA OPERA I TEATAR U VREMENU TRANZICIJE (1997–2013)

Sažetak: U proteklom teškom periodu tranzicije neke pojave u kulturi, neočekivane i iznenadne, skrenule su na sebe pažnju javnosti i donele izvestan pomak na kulturnoj mapi regiona. Osnivanje Kamerne opere Madlenianum kao zadužbine jednog osnivača, Madlene Zepter, supruge biznismena i tvorca velike korporacije sa sedištem u Evropi i kapitalom stvorenim van Srbije, odjednom je skrenulo pozornost kulturne elite ovog dela Balkana. Utemeljenje i repertoarsko širenje tokom proteklih petnaest godina od kamerne opere, preko velikih opera i mjuzikla do drama, posebno melodrama, popunilo je izvesne nedostatke u repertoarskoj politici brojnih drugih pozorišta u Beogradu i Zemunu i doprinelo razvoju teatarske umetnosti u celini.

Ključne reči: *Madlenianum, teatar, opera, balet, mjuzikl, repertoar, zadužbinarstvo*

Madlenianum je nastao 1997. godine na obali Dunava, u Zemunu, kao prva privatna opera u Evropi i na Balkanu. Tokom tih veoma teških godina za Srbiju, vremena siromaštva, posledice rata su bile snažne i osećale su se na ulici, u školi, u kući. Osećaj beznađa pratio je kulturne delatnike, a kulturni sadržaji i događaji često su bili jedino прибежиште od političkih (ne)prilika i brojnih nevolja koje su sustizale građane. Mnogi mladi i stariji su sa potpunim porodicama odlazili u inostranstvo, iseljavali se trajno iz zemlje, a poseite naših iseljenika iz inostranstva su se proredile.

O sponzorima, mecenama i donatorima u kulturi moglo je samo da se mašta. Mnogi naši privrednici, biznismeni, čulo se u zemlji, ostvarivali su velike uspehe u inostranstvu i stvarali imperije. Nismo se nadali njihovim donacijama ili bolje reći, nadali smo se potajno.

Srbija je, za razliku od mnogih drugih zemalja u okruženju, imala dugu i značajnu tradiciju mecenatstva i zadužbinarstva. Njihove ostavštine i danas krase grad i predstavljaju značajna kulturna središta Beograda i cele zemlje.

* Dr Branka Radović, Generalni direktor, Opere & Teatra Madlenianum, Zemun

Čuveni zadužbinari iz prošlosti, kao što su bili Miša Atanasijević, Ilija Milošaljević Kolarac, Sima Andrejević Igumanov, Sava Popović Tekelija ostavili su zdanja koja i danas služe onoj nameni koju su zadužbinari želeli i zamislili. Najbolja koncertna sala u Beogradu i u ovome veku je Kolarac, često nedovoljan po broju sedišta za najveće koncerte, ali najakustičniji i omiljeni prostor građanstva glavnog grada kao i brojnih stranih umetnika, koji bez obzira na daleko modernije i veće prostore, kakvi su Sava centar i Kombank arena, uvek žele da sviraju upravo u sali Kolarca.

U vremenima nestašice, bede, najmanje se u gradu i republici očekivalo ulaganje u kulturu i umetnost. Ipak, jedna žena, Madlena Zepter, supru ga jednog od naših uspešnih biznismena koji su imetak stekli u inostranstvu, ali nisu zaboravili svoje korene, oduvek je bila okrenuta umetnosti kao i gradu iz koga je otišla u inostranstvo. Stekavši prethodno najviše obrazovanje u Beogradu na fakultetu i u zgradi koje su ostavili veliki zadužbinari iz prošlosti, želela je da im se pridruži. Madlena Zepter je stekavši uvid u kulturne sadržaje koje je grad nudio, pre svega operu i balet, kao i druga gradska pozorišta, smatrala da grad koji nastaje, širi se, u koji se doseljavaju brojne izbeglice iz susednih država, ne poseduje sve one kulturne sadržaje koji postoje u velikim evropskim i svetskim centrima.

Ideja nastanka kamerne opere bila je veoma neobična, smela i nije obećavala uspeh. Podrazumevala je velika ulaganja, veliki napor u samom osnivanju i utemeljenju, u finansijkoj potpori, a bez ikakve garancije upeha u sredini, bez pokazatelja moguće finansijske isplativosti. Suprotno tome, sve je govori lo da se ideja osnivača nikada neće isplatiti u ekonomskom smislu. O samoj ideji, želji i nameri govori Madlena Zepter u svojoj monografiji:

Inicirati nešto, znači dati ime nečemu. Otvoriti vratnice budućnosti za novo i slobodno, i u to nešto verovati celim bićem. Kada smo 1997, te smutne i tužne godine, počeli promišljati ideju o novoj Operi, nemoguće je bila jedina realnost koju smo mogli očekivati. Ti dragi momenti donošenja važnih životnih odluka, kada od konvencionalnog i hladno racionalnog za sebe spasavamo delove snova, najvredniji su jer su najličniji, najljudskiji... gotovo sveti. Iz jednog od takvih trenutaka, kada željeno postaje stvarno, Beograd je u XX veku, prvi u Evropi posle Drugog svetskog rata, dobio privatnu Operu. Dobio je, pre svega, jer njegovi žitelji to zaslužuju, jer ovaj grad ne sme da postane samo sećanje na metropolu. Kamerna opera je za Beograd bila nešto novo, čudesno ali stvarno, a počela je da posto-

ji snagom moje volje i kvalitetom mojih saradnika koji su joj udah-nuli život.

Lociran u Zemunu, deliću srednje Evrope u Beogradu, Madleni-anum je brzo postao umetnički živ, osoben i samostalan prostor ko-ji uvek zrači obećanjem novih i važnih događaja.¹

Ono što je nedostajalo gradu i gradskoj kulturi bilo je popravljanje opšteg nivoa umetničkog izvođaštva, prezentacije u scenskoj, vizuelnoj opremi i u podizanju opšteg umetničkog nivoa predstava, posebno zahtevnih i skupih, kakve su operске i baletske. Vreme ratova, razbijanja velike zemlje Jugoslavije, smanjivanje tržišta i sveopšta beda koja je pratila svakodnevni život uticali su na repertoare pozorišnih kuća, na minimalne ili nepostejeće postavke novih projekata, opera i baleta i na ponavljanje i repriziranje starih.

Madlena Zepter je imala ideju ne samo osnivanja kamerne opere, nego i istaknutu želju i potrebu da umetnici koji bi je stvarali i realizovali budu najbolji, svetski priznati, što bi doprinelo podizanju nivoa muzičko-scenske umetnosti našeg grada.

Veoma dugo se tražio način, počev od pravnog, koji ovako nešto nije po-znavao, do zakonskih okvira koji takođe tako nešto nisu podrazumevali, čak su u izvesnoj meri i onemogućavali. Zapravo, donatorstvo i sponzorstvo je uvek prihvatano, ali kao udeo, ne i kao celina kapitala.

Okupljajući grupu prijatelja sa kojima je rasla i učila školu nekada u Beo-gradu, Madlena Zepter koja tih godina nije živela u Beogradu, oslonila se na njihov sud i znanje, ali je u svim elementima i fazama direktno učestvovala, što je sasvim redak i, rekli bismo, izuzetan slučaj.

Prethodni zadužbinari su ostavljali „na polzu svome narodu” mnoge du-hovne, ali i materijalne vrednosti, češće posle svoga života, a ne za života, ta-ko da nisu ni mogli učestvovati i planirati namene koje će njihove zadužbine tokom sledećih vremena ispunjavati.

Najpre se pomišljalo na ono čega nema, na kamernu operu i ona je, reklo bi se, sasvim u nevreme i osnovana, usred društvenih i ekonomskih neprilika.

Kamerna opera je za Beograd bila nešto novo, čudesno ali stvar-no, a počela je da postoji snagom moje volje i kvalitetom mojih sa-radnika koji su joj udahnuli život.”²

¹ Madlena, Vekovi, Beograd, Zepter Book World, 2010, 267.

² Ibidem, 235.

Ideja je bila skoro ekscentrična, u tadašnjem Beogradu koji je samo imao iluziju o pravom, posebno umetničkom životu, bizarna je bila i pomisao na kamernu operu. To čak nije bilo predviđeno pravnim propisima i zakonima zemlje, pa je nađeno rešenje u osnivanju Skupštine društva ljubitelja kamernе opere Madlenianum. Brojni ljubitelji su izrazili svoju volju i želju da osnuju kamernu operu. Bio je to sasvim posredan i zaobilazan put. Ne manje muke i truda trebalo je uložiti u obnovu ruinirane, stare zgrade u centru Zemuna, koju je koristilo Narodno pozorište u dugom periodu od 1969. do 1992. godine.

I mi smo lično, kao i brojni Novobeograđani, pre svih, ali i stanovnici drugih, udaljenijih beogradskih opština, godinama posećivali predstave u sve više ruiniranoj zgradi Narodnog pozorišta, ostavljenoj da propadne. Dolazili smo jer je to bila jedina pozorišna scena „sa druge strane reke” i ko je hteo da doživi pravi pozorišni ugođaj i atmosferu velike predstave, posebno operске, sa žaljenjem je mogao je da prati ovaj proces postepenog ružiranja zgrade.

Za četiri stotine godina postojanja opere, na prostorima današnje Jugoslavije nije izgrađeno nijedno zdanje u kome bi se pripremale i izvodile samo operске i baletske predstave. Boraveći nekoliko decenija u evropskim centrima, shvatila sam da je postojanje takve operске kuće od izuzetnog značaja za jedan narod. Imperativ vremena je nalagao da se u tom smislu nešto učini. Tako je Beograd 1997. godine dobio Kamernu operu Madlenianum”³, govorila je o tome vlasnica.

Gospođa Zepter je otkupila pravo na korišćenje ove zgrade za milion evra, a tokom prethodnog perioda uložila je preko 23 miliona evra ličnih sredstava.

REKONTRUKCIJA

Sam početak radova koji je prethodio temeljnoj rekonstrukciji iznosio je 750.000 eura, što je u tom trenutku bio najveći investicioni projekat u celoj Srbiji. Projektant završne faze bio je jedan od najrenomiranijih arhitekata u zemlji, akademik profesor Ivan Antić.

Rekonstrukcija je započeta oktobra 1998, a prva faza je završena januara 1999. Druga faza je započeta oktobra 2001. i trajala je do 2002, treća faza je rađena 2003. i četvrta faza trajala je od 2004. do aprila 2005. godine.

³ *Ibidem*, 281.

Projektna organizacija koja je radila projekat je Studio d. o. o. Beograd, autor projekta enterijera sale je arh. Zorana Stojnić Šerbanović, a arhitekta projekta foajea je arh. Boško Urošević.

GLAVNI TRAKT OBJEKTA

Ukupan prostor ima 5.250 m² i sadrži: ulaznu zonu i foaje, donji foaje koji je ispod širokog stepeništa povezan sa Bel etageom, kao višenamenskim, galerijskim prostorom na I spratu. Velika sala se sastoji od partera i loža i to, tri lože u parteru, 14 na balkonu uz centralnu svečanu ložu. U zoni Velike sale nalazi se i blok tehničkih prostorija namenjenih režiji svetla i tona. Pozornica je veličine 240 m² sastoji se od adaptabilnog proscenijuma 90 m² koji se pokriva. To je orkestrum koji se pokrivanjem pretvara u igrajući prostor. Drugi deo pozornice čine portal, 12 x 5 m² glavna pozornica 16 x 11 m² i zadnja pozornica. Pozornica sadrži kontraportal sa rasvetnim kulama, dva nivoa dekoraterskih galerija, mehaničke, dekoraterske i rasvetne cugove širine 14 m i visine oko 13 m, zatim rotaciju prečnika oko 11 m, odgovarajući rasvetni park i elemente audio i video opreme.

Druga sala je Mala scena, zvana je Sala studio. Namenjena je održavanju revijskih i grupnih proba, ali i pozorišnih i muzičkih predstava i koncerata manje, kamernije forme. Ceo blok ima oko 600 m². Blok Sale studio sadrži i baletsku salu Sifnios koja je namenjena grupnim probama i pedagoškom, pre svega baletskom radu.

Za servisiranje obe sale namenjeni su korepetitorska soba, garderoba publike, toaleti, klub za odmor u pauzama, priručne garderobe izvođača i priručni magacin scenske opreme.

Službene i tehničke prostorije obuhvataju sve one prostore oko pozornice koji su posredno ili neposredno u funkciji predstave. Postoji prostor direkcije koji se nalazi u jednom krilu objekta.

Postoje prostorije umetničkog i tehničkog ansambla koje se nalaze u naspornom krilu zgrade. U prizemlju se nalaze prostorije u funkciji rada pozornice, dok se na I i II spratu nalaze garderobe umetnika kao i deo umetničke direkcije. Na II spratu se nalazi jedna probna baletska sala, a na III umetnički arhiv sa bibliotekom, nototekom i čitaonicom.

Tehničke prostorije namenjene instalacionim postrojenjima, a odnose se na elektroenergetiku, klimatizaciju, kotlarnicu, hidrocil i dr. smeštene su uglavnom u suterenu objekta, ispod pozornice i službenog dela zgrade.

Službeno dvorište ima oko 900 m², poseduje kolski ulaz direktno iz ulice i namenjen je pre svega tehničko-tehnološkoj manipulaciji. U sastavu ovog dvorišta je i magacin opreme.

Mnoge birokratske prepreke pratile su gradnju kao i sve ono što se dešavalo u pozorištu i van njega. Sadašnji, glamurozni i arhitektonski potpuno osavremenjeni vid sa novim gledalištem, ložama, odličnom akustikom, obnovljenim svetlosnim i audio sistemom zgrada je dobila upravo 2005. godine.

Prva predstava održana na sceni Madlenianuma bila je opera Domenika Čimaroze *Tajni brak*, i to 26. januara. 1999. godine. Tokom prethodne dve godine, od osnivanja 1997. do prve premijere, vršene su brojne pripreme, rekonstrukcija je tekla svojim tokom, a prva operska predstava se pripremala i probe su se održavale u Domu kulture „Braća Stamenković”, na drugom kraju grada, Opštini Palilula. Ova opera je izvedena 22 puta, od toga i na nekoliko gostovanja u drugim gradovima (Budva, Palić, Kragujevac) i imala je ukupno 4.666 posetilaca.

Odmah se uvidelo da bi politika kuće trebalo da obuhvati sve ono što na ostalim dvema operskim scenama, u Narodnom pozorištu u Beogradu i Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu, nije na repertoaru ili je to sasvim iznimno. Utoliko je postavljanje opere XX veka *Nasilje nad Lukrecijom*, jedne od najboljih opera znamenitog engleskog kompozitora Bendžamina Britna, predstavljalo veliko osveženje i novinu u našoj sredini. Izuzetno cenjeni dirigent Mladen Jagušt, zajedno sa rediteljem Varšavske opere Rišardom Peritom, napravio je sjajnu prezentaciju ovog savremenog dela. Opera je bila izvedena 12 puta i ukupan broj gledalaca i slušalaca bio je 2.390. Iz ovih podataka je čitljivo da ipak moderna opera nije bila izbor beogradske publike, ma koliko ona sa pažnjom i ljubavlju bila pripremana i ma koliko da je dobro primljena od strane muzičke kritike i muzičkih stručnjaka.

Već tada se uporno razmišljalo o postavci baleta, kako bi reperetoar dobio na svojoj celokupnosti i odluka je doneta, tako da je koreografija poverena Krunislavu Simiću a balet *Orfej u podzemlju* postigao je veliki uspeh i ovenčan najvećom nagradom u domenu igrčke umetnosti – „Dimitrije Parlić”. Izveden je čak 35 puta, što je za jedan balet veliki broj, pogotovo kada se tome dodaju gostovanja na nekoliko velikih nacionalnih festivala (Sterijino pozorje Novi Sad, Mermer i zvuci Arandelovac, Mokranjčevi dani Negotin, festivali u Varni u Bugarskoj, u Temišvaru u Rumuniji itd.). Ovaj balet je videlo 11.180 gledalaca. Ako se tome doda i značajno gostovanje u Pekingu 2011. godine na Meet in Beijing-Arts festivalu u Central memorial Hallu Pekinškog univerziteta, kada je takođe doživelo veliki uspeh, onda je produkcija ovog baleta bila decenijski izbor kuće.

To je naročito potvrđeno najuspešnijim baletom do danas održanim u kući *Nižinski – zlatna ptica*, reditelja Gordana Dragovića i koreografa Krunislava Simića, koji je izveden 24 puta i imao 10.995 gledalaca. Izvođen je kod nas i u inostranstvu sa izvanrednim Konstantinom Kostjukovom u glavnoj ulozi. Pored nacionalnih festivala, gostovanja u Budimpešti, Varni, posebno u gradu opere i baleta, Sankt Peterburgu gde je takođe postigao veliki uspeh, a u nedeljniku NIN je proglašen najboljom predstavom u 2001. godini.

Nekoliko komičnih opera, počev od Rosinijevog *Sinjor Bruskina*, preko Orfove *Mudrice* i Smetanine *Dve udovice*, kao da su krunisane Mocartovom komičnom operom *Cosi fan tutte* (*Tako čine sve*). Od svih, najveći broj izvođenja imala je predstava *Sinjor Bruskin* – 29, kao i najveći broj posetilaca, 6.830. Iako veoma dobro pripremljena i izvedena, izuzetno mali broj predstava beleži Smetanina komična opera *Dve udovice*, svega 7 izvođenja.

Od 2005. godine bitno su se promenile koncepcija kao i politika kuće, odnosno izvođačka politika. Naime, posle rekonstrukcije, ušlo se u još ambiciozniji projekat, sa željom da se kamerna opera i balet preinače u sinkretički teatar u kome će postojati i dramske predstave. To je svakako bila važna odluka, značajan umetnički pomak koji je doneo i sasvim novi profil Madlenianuma.

Mnogi su odluku pozdravili, a drugi, među njima prevashodno muzičari, žalili su za „starim” nazivom i identifikacijom Madlenianuma kao kameranom operom. O tome je gđa Zepter govorila:

Od kada je 2005. godine doživeo svoj preobražaj, Madlenianum postaje jedan širi i drugačije osmišljen koncept. Sada je ova kuća umetnosti Opera, ali i dramski teatar i baletska scena. Pred njom se nalazi zadatak stalnog dijaloga sa svetom, aktivno učešće na kulturnoj mapi Evrope.⁴

Nekoliko drama obeležilo je početke ovog dela repertoara: *Tesla* Miloša Crnjanskog (režija Nikita Milivojević) na Velikoj sceni, monodrama *Ledeni svitac* Vladana Radomana na Maloj sceni kao i *Don Kihot* Servantesa u adaptaciji Bulgakova. Drama Sanje Domazet *Frida Kalo*, napisana specijalno za Operu i teatar Madlenianum u režiji Ivane Vujić na Maloj sceni-Studio živi i danas od 2006. godine.

Izuzetna popularnost ove drame sa 66 izvođenja na Maloj sceni, kao i njeno trajanje od 7 godina, još uvek izvodi svakog meseca, nema veliki ukupan broj gledalaca, 8.043, ali dovoljno govori o trajnom interesovanju za ovaj projekat.

⁴ *Ibidem*, 267.

Ipak, pored brojnih drama izvedenih tokom sledećih sezona i godina, jedna je postala prava hit predstava, po tekstu Gordane Kujić *Miris kiše na Balkanu* koju je sa vrsnim i poznatim glumcima postavila rediteljka i glumica Ana Radivojević Zdravković.

Nizale su se operse predstave, najpre *Hofmanove priče* Žaka Ofenbaha, a zatim i *Travijata* Đ. Verdija u novoj inscenaciji Jurija Aleksandrova, u sasvim novom ruhu, osavremenjenom, erotizovanom, ne svima prihvatljivoj inscenaciji, ali originalnoj, eksplozivnoj o kojoj je reditelj rekao:

Moja inscenacija Verdijeve Traviate govori o ženama prema kojima se odnose s prezirom, nazivajući ih palim. I više od toga. Društvo koristi njihove usluge sa posebnim cinizmom od najstarijih vremena, brižljivo se čuvajući problema vezanih za sveštenice ljubavi, a za to vreme većina njih se, uveren sam, nada da će se iščupati iz začaranog kruga.

Zbog čega mnogi naraštaji saosećaju sa Violetom? Da bismo to shvatili mislim da treba jednostavno da se osvrnemo oko sebe i vidimo: društvo, čak i kad je to jednostavno visoko društvo, poznaje znatno tananiji odabir poroka, gde su na prodaji ne samo telo, već i duša, moral, čast, dostojanstvo, nacionalna ideja. Gledalac koji razmišlja i nije ravnodušan, može nastaviti svoju misao...⁵

Od 2006. godine kada je bila premijera, *Travijata* je igrana 20 puta, predstavi je videlo 7.185 gledalaca, a u pripremi je njena obnova za oktobar mesec 2013. godine.

Balet *Wolfgang Amade* rađen je sa velikim ambicijama i očekivanjima, pogotovo što je postavku potpisao koreograf svetskog glasa, Renato Zanella, a u vreme jubileja i obeležavanja 250 godišnjice W. A. Mocarta. Balet je igran 11 puta i imao 3.720 gledalaca.

Mnogo se očekivalo od nove postavke opere *Madam Baterflaj*, nazavane „sajber opera”. Reditelj Dejan Miladinović je na scenu izveo *sajber gejšu Čo Čo San i virtuelnog Pinkertona*.⁶ Na premijeri opere 2007. godine nastupili su inostrani umetnici Ajlan Žu, Amerikanka kineskog porekla u naslovnoj ulozi, a njen partner je bio Marčelo Bedoni.

Čineći stalne iskorake u novo i savremeno, bilo u pogledu postavke, režije ili odabira naslova, svojevrsni poduhvat predstavljalo je postavljanje na scenu

⁵ Jurij Aleksandrov, *Traviata u Madlena, Vekovi*, op. cit., 323.

⁶ *Ibidem*, 338.

monoopere *Dnevnik Ane Frank* autora Grigorija Frida, pisane za solo sopran i kamerni sastav, izvedene na Maloj sceni.

Iskorak u novi žanr mjuzikla, i to onog koji je komponovan od početka do kraja i više podseća na operu, *Les Miserables* dvojice autora Boublila i Šonberga izvrsno je režirao Nebojša Bradić koji je i napisao:

Mjuzikl Les Miserables je dramsko-muzička poema o nadi i sreći u svetu sačinjenom od amorala i bezakonja. To je priča o životu suvišnih i beznadežnih na 'našminkanim' ulicama metropola. Obespravljeno, nasilje i suštinska iskvarenost civilizacije, potraga za boljim životom 'građana drugog reda', nada u revoluciju a zatim njen neuspeh, glavne su teme dela Les Miserables koje decenijama uzbuđuje čitalačku i pozorišnu publiku.⁷

Ovo delo je svojim izvođenjima u svetu oborilo sve rekorde, čak i one koje je načinio mjuzikl *Mačke*. I na sceni Madlenianuma je potukao sve rekorde, izveden je bio 43 puta i to sa rekordnih 19.343 poseta.

Dve opere jednog od najvećih stvaralaca XX veka Đan Karla Menotija, *Telefon i Medijum*, postavljene su 2009. godine zajedno sa zagrebačkom Operom b. b. pa je sama saradnja jedne beogradske i hrvatske kuće ocenjena najvišim ocenama i dobila tretman „više od opere”, svrstavajući se u političke pomake odnosa između dve zemlje.

Svu pažnju je tokom te godina izazvala narudžbina nove opere koju je gđa Zepter poručila jednom domaćem kompozitoru, koji je živio na relaciji Pariz – Beograd i koji se nikada nije poduhvatio operskog žanra – Ivanu Jevtiću. Opera *Mandragola* izvedena je iste godine decembra meseca, a pored porudžbine koja je sasvim izuzetna pojava u našoj umetnosti, posebno operskoj i muzičkoj, projektu je pristupila međunarodna ekipa umetnika počev od poznatog reditelja Slobodana Unkovskog. Vizuelni identitet predstavi dao je poznati ilustrator i karikaturista Duško Petričić, scenografiju je uradila Meta Hočevar, kostime Angelina Atlagić, scenske kretnje Dmitris Sotirou, premijeru je dirigovao Francuz Olivije Granžan. Sledeće predstave je preuzela dirigent Vesna Šouc-Tričković.

Komična opera u dva čina po tekstu renesansnog italijanskog pisca i mišlioca Nikola Makijavelija proistekla je iz popularnog dramskog komada na istu temu, koji se igra po celom svetu i na svim jezicima. Ekipa umetnika iz Beograda i Novog Sada ubedljivo je ostvarila svoje uloge, a posebno je orke-

⁷ *Ibidem*, 341.

star, obogaćen brazilskim instrumentima neobičnog zvuka, izazvao pažnju kritike i publike. Veliki događaj za Beograd, Srbiju i istoriju srpske opere.

Premijera je bila na Velikoj sceni decembra 2009. Sa 17 izvođenja i 7.258 posetilaca i životom na sceni tokom sledeće tri godine, čini se da je jedan od najuspelijih operskih projekata Madlenianuma poslednjih godina. Gostovanja u Negotinu na „Mokranjčevim danima”, u Nišu na Nimusu, posebno u Mariboru i u Sankt Peterburgu, predstavila su na najbolji način naš ansambl.

Kako je tokom prethodnih godina nastao izvestan zastoj sa baletskim repertoarom, to je on bio inoviran 2011. godine kada je obnovljen balet *Orfej u podzemlju*, koji je bio izveden na festivalu u Pekingju, a zatim su postavljene baleti *Praznik ljubavi* koreografa Aleksandra Ilića, po romanu Teodore Suijć *Capsella bursa pastoris*, koji je izveden sledeće godine u Kini u više gradova Šangaju, Daqingju i Urumciju. U Šangaju je osvojio nagradu za izvođenje.

Saradnja sa jednim naučnim društvom, Muzikološkim društvom Srbije, dovela je do koprodukcije na radu i realizaciji dva srpska baleta, *Sobareve metle* Miloja Milojevića i *Balade o mesecu litalici* Dušana Radića. Baleti su izvedeni na Maloj sceni sa velikim uspehom i odzivom u javnosti.

„Ponos kuće” predstavlja balet *Severna bajka*, koji je uradio koreograf Staša Zurovac sa živim zvukom, simfonijskim orkestrom, solistima-pevačima i velikim baletskim ansamblom, kao multiprojekat. Postavljena je na sceni tzv. ciriška verzija baleta *Per Gint* na muziku Edvarda Griga. Iako se ne izvodi mnogo i često, balet je na stalnom repertoaru Madlenianuma.

Kao koprodukcija sa zagrebačkom Operom b. b. izvedene su dve jednočinke, *Rita G. Donicetija* i *Andželika Ž. Ibera*, režirane od strane zagrebačkog i beogradskog reditelja, u podeljenim ulogama i sa solistima iz obe sredine, koje je predvodio doajen među dirigentima Vladimir Kranjčević.

Jurij Aleksandrov, reditelj svetskog glasa iz Sankt Peterburga, uradio je veoma zanimljivu postavku Leonkavalovih *Pajaca* koji su dobili dva čina i koji se na Velikoj sceni izvode samostalno, bez dodatih drugih opera, kako se to često čini. Ansambl uspešno vodi šef dirigent Stanko Jovanović.

Posle mjuzikla *Les Miserables* sa kojima se postigao veliki uspeh, reditelj Nebojša Bradić je dobio novu priliku da se okuša u mjuziklu *Rebeka* Silvestera Levaia, što je „monstr” projekat kuće sa premijerom koja je bila krajem 2012. godine. Velika ekipa glumaca koji su veoma popularni u sredini, kao i novih zvezda, čini ovu predstavu pravim spektaklom koji publika veoma voli da vidi.

Od početka ove godine pokrenut je tzv. dečji program koji je upućen najmlađim gledaocima i onome što bi se mogao nazvati „prvim korakom u Operi”. Taj prvi korak označava predstava *Kopriva, kopriva*, kao dečja operica ko-

ju izvode Hor i orkestar Kir Stefan Srbin iz Smedereva, a diriguje Milan Ilić. Posvećena je najmlađima kao i skraćena verzija Mocartove *Čarobne frule*, koju je režirala Ana Radivojević Zdravković. Izvodi se uz klavir i sa tri podele mladih i veoma mladih solista, pevača od kojih su mnogi prvi put na sceni. U cilju edukacije najmlađe publike predviđen je i izdavački program, čiji pilot projekat predstavlja bojanka na srednjim stranama programske knjižice za ovu predstavu.

Među ekskluzivnostima svakako je izvođenje scenske verzije kultnog dela muzike 20. veka Šenbergovog *Pjeroa mesečara*, koji je reditelj Aleksandar Nikolić dopunio tekstom Bihnera o pesniku Lencu, a čije je izvođenje bilo na Maloj sceni početkom ove godine.

Povremeni koncerti i nastupi velikih zvezda dopunjavaju operski repertoar, posebno kada je to koncert „Pavarotijevih beba” ili Gala Puciniani sa dvoje vrsnih svetskih izvođača kakvi su Fabio Armiliato i Daniella Dessi.

Pored najistaknutijih imena iz zemlje, angažuju se povremeno istaknuti umetnici iz Evrope, bilo kao reditelji (Rišard Perit, Nono Dragović iz Poljske, Jitka Stokalska i Jozef Prudek iz Republike Češke, Mikloš Sinetar iz Mađarske, Jurij Aleksandrov iz Rusije) ili kao dirigenti – Ruben Silva, Vladimir Kranjčević, Olivije Granžan, Gorjan Korunovski, Vladimir Kranjčević. Vrhunski koreografi kao što su Vojčeh Misiuro, Ramon Ulje, Renato Zanela, Staša Zurovac grade respektabilan odabir koji garantuje vrhunske predstave.

Od 2003. godine Opera i teatar Madlenianum je član Resea, evropske organizacije za edukaciju u domenu opere i baleta, a od 2005. godine i član organizacije Opera Evropa, koja u svom sastavu ima 127 operskih kuća Evrope i pravi redovne sastanke, prolećne i jesenje, obuhvatajući najveća evropska imena u domenu operske umetnosti kao i najveće stvaraoce, a razmatrajući aktuelne probleme operske umetnosti. Već 2007. godine u okviru Operskih dana koji su se odvijali u Madlenianumu, a to se događa svakog maja meseca, u terminima dogovorenim na skupovima i skupštini Opere Evropa, broj posetilaca je prešao cifru od 3.500.

NAČIN POSLOVANJA

Madlenianum je oduvek zamišljen da radi po principu *staggione* opere, znači po projektu, uzimajući sve ono što odgovara od postojećih snaga u Beogradu i Novom Sadu, ali i iz inostranstva. U samoj kući ima oko 50 zaposlenih, kao i čitav niz saradnika sa strane. Upravu čine direktori sektora i generalni direktor.

Godišnji budžet osnivača je oko milion evra, od čega se isplaćuju plate, honorari i vodi celokupno poslovanje. Predstave su veoma različite i po finansijskoj i svakoj drugoj konstrukciji i iznose od 20.000 eura do 200.000 eura, od čega su veoma visoki troškovi agencija i autorskih prava za pojedine projekte, odnosno honorara zbog velikog broja izvođača, sa druge strane. Primera radi, kada na sceni imamo 100 učesnika, kako to biva u mjuziklima, odnosno multipredstavama (*Les Miserables*, *Severna bajka*, *Rebeka*) i postprodukcija, pored produkcije, nosi visok materijalni potencijal utrošenih sredstava.

Iako bi se reklo da su gostovanja po Srbiji i u inostranstvu doživela veliki broj, prema našem mišljenju on je mnogo manji od očekivanog, upravo zbog skupoće projekata i predstava u postprodukciji, tako da osiromašene opštine u unutrašnjosti Srbije kao i muzički festivali po zemlji i inostranstvu, uprkos izraženoj želji, ne mogu da pokriju elementarne troškove predstava. Još jedan razlog za to su glomazne i složene scenografije, koje nisu, mišljene za izmeštanje sa glavne scene i većinu naših predstava nemoguće je izvoditi mimo matične kuće. Iako se sa autorima predstava stalno o tome razgovara i pregovara, činjenica je da njihova rešenja ne podrazumevaju lako prenošenje na druge scene.

Uticaj i udeo osnivača je ogroman. Uprava, tj. umetničko rukovodstvo daje predloge repertoara, naslova kao i realizatora projekta, uz opise i muzičke primere, a definitivno ih odobrava, bira i staje iza njih isključivo sâm osnivač. Udeo gđe Zepter možda nije uobičajen i očekivan, ali s obzirom na njenu primarnu edukaciju, veoma je pozvana da o tome odlučuje. Samo oni projekti koje gđa Zepter odobri, ulaze u proceduru rada.

Svakoj operskoj i baletskoj predstavi prethodi audicija. Primera radi, za mjuzikl *Rebeka* napravljena je audicija pola godine ranije od postavke predstave. Na audiciju se pojavilo preko 200 mlađih i starijih vokalnih umetnika i glumaca. Posebno je načinjena audicija za soliste, a posebno za hor. Audiciji je prisustvovao sam autor muzike Silvester Levai i njegov lični sud je bio od prevashodne važnosti prilikom izbora.

Kad je završena audicija, pristupa se dugotrajnim, najpre muzičkim, probama i pripremama uloga i deonica, zajedno sa korepetitorima i dirigentom koji često ima i svog asistenta koji mu priprema hor. Zavisno od načina rada pojedinog reditelja on se uključuje, otprilike, dva meseca pre zakazane premijere i sa potpuno naučenim vokalnim ulogama od strane solista i hora, počinje da priprema konačnu verziju i utvrđuje režijski proces rada. Prethodno je sâm reditelj predložio autorski tim, sa kojim takođe osnivač mora da se saglasi, a koji čine scenograf, kostimograf, koreograf itd. sa svojim asistentima.

Podele prave i biraju autori predstave, reditelj, dirigent i umetnički direktor kuće zajedno. Svaku predstavu prati ozbiljna logistika, veliki udeo mar-

ketinga, reklama, propratnog materijala koji se štampa u vidu plakata, pilona, programskih knjižica i kompakt diskova. Sve se predstave snimaju, a veliku pomoć u pravljenu spotova, propagandnog materijala i trejlera pruža kući Kreativni studio koji radi u okviru Zepter firme.

Predstave se igraju pred punim salama publike, koje nisu uvek do poslednjeg mesta prodate, ali se nalaze načini popunjavanja i onih predstava koje slabije idu, nizom grupacija publike koja je vezana za teatar. Jedna od njih je i Društvo prijatelja opere i teatra Madlenianum, koje saradujući sa upravom, tražeći modalitete plasmana predstava u javnosti pomaže okupljanju publike oko pojedinih projekata.

REPERTOARSKA POLITIKA

Ono što svaka ozbiljna operaska kuća treba da poseduje i da razrađuje je tzv. gvozdeni repertoar, zatim svu širinu repertoarske politike od ranih renesansno-baroknih opera Monteverdija, Persla, Hendla, Ramoa do muzičko-scenskih dela savremene umetnosti, 20. i 21. veka Britna, Menotija, Prokofjeva, Šenberga, Berga, Filipa Glasa i dr. Takva postavka sasvim izuzetno koristi repertoar sačinjen od opera Rosinija, Donicetija, Belinija i Verdija, jer je on prisutan u drugim, nacionalnim teatrima.

Bez nacionalnog programa u operi i baletu nema dobre nacionalne kuće. Znači, pored prve srpske opere *Na uranku* Biničkog i *Suton*, Stevana Hristića, *Koštane* Petra Konjovića, *Simonide* Stanojla Rajičića do savremenog teatra Anje Đorđević, Isidore Žebeljan i drugih mlađih autora, čini se da svaka operaska kuća mora da ispuni svoju obavezu i više od toga, da opravda stvaranje i opstajanje operskog žanra u našem vremenu.

Kako bez nacionalnog programa nema ozbiljne operске kuće, tako ni bez tzv. dečjeg programa nema nijednog ozbiljnog teatra. U tom smislu, mogu postojati različiti načini rada i ispunjavanja ove edukativne i kulturološke misije. S jedne strane, to je izvođenje dečjih opera, tj. onih opera koje su viđene i mišljene kao dečje, a sa druge prilagođavanje, odnosno skraćivanje i dramaturško uobličavanje onih opera koje nisu nominalno dečje, ali imaju u svojim libretima naznake bajki i priča koje se mogu prilagoditi dečjem svetu. Tu pre svega mislimo na *Čarobnu frulu* V. A. Mocarta, *Seviljskog berberina* Đ. Rosinija i na niz drugih opera za koje postoji veliko interesovanje od strane roditelja, nastavnika, odnosno škola i dece.

Kako operaska publika sve više stari, mislimo da je bilo koji korak ka osvajanju mlađe publike dobrodošao svakoj teatarskoj kući i kod nas i u svetu. Dečji, omladinski, đački repertoar smatramo neophodnim operskoj kući ka-

ko bi razvijala opersku umetnost u opštini, gradu i regiji. Bez toga operaska umetnost ima sve šanse da se pretvori u muzejsku postavku.

Operski projekti su veoma skupi, oni ne mogu da se realizuju sa malo sredstava jer oprema predstava košta veoma mnogo, posebno kostimi i scenografija. Ceo svet je u krizi, evropske zemlje redom upadaju u sve veće materijalne probleme koji se manifestuju prevashodnim smanjivanjem sredstava koja se odvajaju za kulturu. Dok god Madlena Zepter odvaja ozbiljnija sredstva za umetnost uopšte, posebno za operu i balet, predstave će se odvijati na visokom nivou, kako u pogledu opreme tako i po izboru umetnika koji učestvuju u realizaciji projekata. Ali od prodaje karata za operske predstave ne žive ni najveće svetske operске kuće. Kod njih se pojavljuju brojni donatori i mecene koji otkupljuju čitave predstave i finansiraju pojedine projekte u celini. U evropskom proseku je 11%–19% pokrivenosti predstava ulaznicama. U tom istom proseku je i Madlenianum, što smatramo da je sasvim zadovoljavajuće s obzirom na ekonomske okolnosti u zemlji, posebno u domenu kulture.

Sve češće vidamo postavke na stranim evropskim scenama u kojima umetnici nastupaju u običnim i svakodnevnim odelima, a skoro i bez bilo kakve scenografije, jer drugačije predstave ne bi bile izvedene. Pritom je riječ o najpopularnijim delima tzv. gvozdеног repertoara koje smo svi navikli da pratimo u kostimima „iz epohe”, odnosno sa scenografijom u duhu vremena koje opisuje libreto opere.

Verujemo da nisu u pitanju samo rediteljska zamisao i koncepcija, već upravo nedostatak materijalnih sredstava i ekonomisanje sa sredstvima koja nikada nisu dovoljna za velike i glamurozne projekte.

Čak i mjuzikli na kojima se u celom svetu zarađuje, a najpre mnogo uloži sredstava u njihovu postavku, kod nas ne donose očekivanu dobit iz razloga što je gledalište za ovu vrstu programa relativno malo, svega 500 mesta, a to nije dovoljno da bi se pokrili troškovi skupih projekata.

Ostvariti san i cilj svakog teatra, da se predstave izvode na vrhunskom umetničkom nivou i da na to publika odreaguje punim salama, često ostaju samo zamisao i želja. Najčešće se dešava da umetnički zahtevni i vredni projekti, bilo iz baštine ili iz savremenosti, završe sa nekoliko izvođenja, dok neki površni komadi, bilo muzički ili dramski, bez velikih umetničkih pretenzija, ali sa vidnim podilaženjem publici, urode plodom i obezbeđuju život predstave u dugom nizu sezona. Nezadovoljstvo ostaje kao i pitanje kuda ide današnja umetnost.

Kretati se u tom svetu produkcijskih, režijskih i izvođačkih klackalica i pokušavati da teatar živi i da umetnički deluje u sredini – nije nimalo lak zadatak. Odustati ili ostati? Lično postavljам ovo pitanje veoma često. I uvek

moj odgovor ostaje određen mogućnošću da stvaralački i umetnički čin pomeri i uspori retardaciju kulture kojoj prisustvujemo. Nekada je i pokušaj vredan truda.

*

U prilogima koji slede mogu se videti produkcije Madlenianuma u svim oblastima operi, baletu i drami, sa datumima premijera, kao i broj izvođenja svake predstave ponaosob, broj posetilaca pojedinačno po predstavama kao i ukupan broj posetilaca.

PREGLED PREDSTAVA IZ PRODUKCIJE OPERE & TEATRA
MADLENIANUM OD OSNIVANJA 1997. DO KRAJA
SEZONE 2012/2013.

Naziv predstave	Uk. posetil.	Datum premijere	Broj izvod.
I D. Čimaroza „TAJNI BRAK”, komična opera	4.660	26. 01. 1999.	22
II B. Britn „NASILJE NAD LUKRECIJOM”, opera	2.390	10. 10. 1999.	12
III K. Simić „ORFEJ U PODZEMLJU”, balet	11.180	20. 10. 1999.	35
IV Đ. Rosini „SINJOR BRUSKINO”, komična opera	6.830	04. 02. 2000.	29
V K. Orf „MUDRICA”, komična opera	5.750	13. 10. 2000.	26
VI B. Smetana „DVE UDOVICE”, komična opera	1.650	23. 03. 2001.	7
VII G. Dragović „NIŽINSKI- ZLATNA PTICA”, koreogr. aleo drama	10.995	30. 11. 2001.	24
VIII W. A. Mozart „COSI FAN TUTTE”, komična opera	6.080	26. 04. 2002.	17
IX Sifnios-Logunov „LIEDERABEND”, balet	1.010	06. 12. 2002.	12
X R. Oller „TRIPTIH”, balet	5.150	27. 03. 2004.	16
XI M. Crnjanski „TESLA”, drama	9.065	28. 05. 2005.	22
XII V. Radoman „LEDENI SVITAC”, monodrama	1.400	15. 06. 2005.	16
XIII Ž. Ofenbah „HOFMANOVE PRIČE”, FS opera	6.070	07. 10. 2005.	16
XIV M. Servantes „DON KIHOT”, drama	11.545	28. 12. 2005.	29
XV S. Domazet „FRIDA KALO”, drama	8.043	28. 03. 2006.	66
XVI Đ. Verdi „TRAVIJATA”, opera	7.185	08. 05. 2006.	20
XVII R. Zanella „WOLFGANG AMADÉ”, balet	3.720	31. 05. 2006.	11
XVIII Eshil „OKOVANI PROMETEJ”, drama	2.200	15. 07. 2006.	9
XIX R. Harvud „KVARTET”, drama	7.059	05. 10. 2006.	22
XX A. Hing „BURLESKA O GRKU”, drama	1.635	09. 03. 2007.	18

XXI Đ. Pučini „MADAM BATERFLAJ”, opera	4.791	13. 05. 2007.	13
XXII Boubil & Schoenberg „LES MISERABLES”, mjuzikl	19.343	18. 10. 2007.	43
XXIII K. Bunuševac „KOSTA”, dramska slika	343	02. 02. 2008.	8
XXIV M. Benka „OSLIKANO S INJEM”, drama u 12 slika	874	15. 03. 2008.	4
XXV Ž. Fejdo „DAMA IZ MAKSIMA”, drama	4.985	10. 05. 2008.	13
XXVI G. Fried „DNEVNIK ANE FRANK”, mono opera	705	25. 05. 2008.	7
XXVII B. Nušić „OŽALOŠĆENA PORODICA”, drama	16.852	02. 11. 2008.	36
XXVIII Đ. K. Menoti „TELEFON” i „MEDIUM”, celovečernja opera	1.372	26. 02. 2009.	4
XXIX G. Kuić „MIRIS KIŠE NA BALKANU”, drama	23.343	12. 04. 2009.	47
XXX T. Vilijams „MAČKA NA USIJANOM LIMENOM KROVU”, drama	12.357	22. 10. 2009.	28
XXXI I. Jevtić „MANDRAGOLA”, komična opera	7.258	16. 12. 2009.	17
XXXII Ž. Iber „ANŽELIKA” i G. Doniceti „RITA”, gost. u celoveč. operi	2.053	16. 03. 2010.	5
XXXIII F. Arabal „ČEKAJ ME NA NEBU LJUBAVI MOJA”, drama	1.910	25. 04. 2010.	26
XXXIV G. Doniceti „RITA”, opera i Ž. Iber „ANŽELIKA”	3.266	01. 10. 2010.	9
XXXV I. Turgenjev „MIHOLJSKO LETO”, drama	4.080	25. 12. 2010.	12
PREM. OBN. Đ. Verdi „TRAVIATA”, opera	1.870	25. 01. 2011.	5
XXXVI T. Capote „DORUČAK KOD TIFANIJA”, drama	10.851	26. 03. 2011.	22
PREM. OBN. K. Simić „ORFEJ U PODZEMLJU”, balet	4.400	26. 04. 2011.	7
XXXVII A. Ilić „PRAZNIK LJUBAVI”, balet	830	27. 09. 2011.	3
XXXVIII R. Leonkavalo „PAJACI”, opera	2.410	28. 10. 2011.	8
XXXIX S. Zurovac „SEVERNA BAJKA”, balet	1.700	10. 12. 2011	4
XL M. Gavran „TAJNA GRETE GARBO”, drama	7.475	25. 02. 2012.	16
XLI D. Radić „BALADA O MESECU LUTALICI” i M. Milojević „SOBAREVA METLA”	179	10. 04. 2012.	2
XLII W. A. Mocart „ČAROBNA FRULA”, skrać. verz. opere	850	09. 06. 2012.	2
KONCERT „SA SCENE KAMERNE OPERE”	2.730		17
UKUPNO NAŠE PRODUKCIJE	250.444		787
UKUPNO GOSTOVANJA, KONCERATA I DRUGIH DEŠAVANJA	109.958		469
UKUPNO POSETILACA	360.402		
UKUPNO IZVOĐENJA			1.256

**PRODUKCIJE OPERSKIH PREDSTAVA OD OSNIVANJA
MADLENIANUMA DO KRAJA SEZONE 2011/2012.**

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. izvod.	br. posetil.
1	I D. Ćimarozza „TAJNI BRAK”, komična opera	26. 01. 1999.	22	4.660
2	II B. Britn „NASILJE NAD LUKRECIJOM”, opera	10. 10. 1999.	12	2.390
3	IV Đ. Rosini „SINJOR BRUSKINO”, komična opera	04. 02. 2000.	29	6.830
4	V K. Orf „MUDRICA”, komična opera	13. 10. 2000.	26	5.750
5	VI B. Smetana „DVE UDOVICE”, komična opera	23. 03. 2001.	7	1.650
6	VIII W. A. Mozart „COSI FAN TUTTE”, komična opera	26. 04. 2002.	17	6.080
7	XIII Ž. Ofenbah „HOFMANOVE PRIČE” FS opera	07. 10. 2005.	16	6.070
8	XVI Đ. Verdi „TRAVIJATA”, opera	08. 05. 2006.	20	7.185
9	XXI Đ. Pučini „MADAM BATERFLAJ”, opera	13. 05. 2007.	13	4.791
10	XXVI G. Fried „DNEVNIK ANE FRANK”, mono opera	25. 05. 2008.	7	705
11	XXVIII Đ. K. Menoti „TELEFON” i „MEDIUM”, celoveč. opera	26. 02. 2009.	4	1.372
12	XXXI I. Jevtić „MANDRAGOLA”, komična opera	16. 12. 2009.	17	7.258
14	XXXII Ž. Iber „ANŽELIKA”, komična opera	16. 03. 2010.	5	2.053
15	XXXIV G. Doniceti „RITA” i Ž. Iber „ANŽELIKA”, celov. Opera	01. 10. 2010.	9	3.266
16	XVI premij. obnova, Đ. Verdi „TRAVIJATA”, opera	25. 01. 2011.	5	1.870
17	XXXVIII R. Leonkavalo „PAJACI”, celovčernja opera	28. 10. 2011.	8	2.410
18	XXXXII W. A. Mocart „ČAROBNA FRULA”, skrać. verz. opere	09. 06. 2012.	2	850
	ukupno:		219	65.190

**PRODUKCIJE BALETSKIH PREDSTAVA OD OSNIVANJA
MADLENIANUMA DO KRAJA SEZONE 2011/2012.**

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. izvod.	br. posetil.
1	III K. Simić „ORFEJ U PODZEMLJU”, balet	20. 10. 1999.	35	11.180
2	VII G. Dragović „NIŽINSKI- ZLATNA PTICA”, koreogr. aleo drama	30. 11. 2001.	24	10.995

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. izvod.	br. posetil.
3	IX Sifnios-Logunov „LIEDERABEND”, balet	06. 12. 2002.	12	1.010
4	X R. Oller „TRIPTIH”, balet	27. 03. 2004.	16	5.150
4	X R. Oller „TRIPTIH”, balet	27. 03. 2004.	16	5.150
5	XVII R. Zanella „WOLFGANG AMADÉ”, balet	31. 05. 2006.	11	3.720
6	III premij. obnova K. Simić „ORFEJ U PODZEMLJU”	26. 04. 2011.	7	4.400
7	XXXIX A. Ilić „PRAZNIK LJUBAVI”, balet – koprodukcija	27. 09. 2011.	3	830
8	XXXIX S. Zurovac „SEVERNA BAJKA”, balet	10. 12. 2011.	4	1.700
9	XXXXI D. Radić „BALADA O MESECU LUTALICI” i M. Milojević „SOBAREVA METLA”	10. 04. 2012.	2	179
	Ukupno		114	39.164

PRODUKCIJE DRAMSKIH PREDSTAVA OD OSNIVANJA
MADLENIANUMA DO KRAJA SEZONE 2011/2012

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. izvod.	br. posetil.
1	XI M. Crnjanski „TESLA”, drama	28. 05. 2005.	22	9.065
2	XII V. Radoman „LEDENI SVITAC”, monodrama	15. 06. 2005.	16	1.400
3	XIV M. Servantes „DON KIHOT”, drama	28. 12. 2005.	29	11.545
4	XV S. Domazet „FRIDA KALO”, drama	28. 03. 2006.	66	8.043
5	XVIII Eshil „OKOVANI PROMETEJ”, drama	15. 07. 2006.	9	2.200
6	XIX R. Harvud „KVARTET”, drama	05. 10. 2006.	22	7.059
7	XX A. Hing „BURLESKA O GRKU”, drama	09. 03. 2007.	18	1.635
8	XXIII K. Bunuševac „KOSTA”, dramska slika	02. 02. 2008.	8	343
9	XXIV M. Benka „OSLIKANO S INJEM”, drama u 12 slika	15. 03. 2008.	4	874
10	XXV Ž. Fejdo „DAMA IZ MAKSIMA”, drama	10. 05. 2008.	13	4.985
11	XXVII B. Nušić „OŽALOŠĆENA PORODICA”, drama	02. 11. 2008.	36	16.852
12	XXIX G. Kuić „MIRIS KIŠE NA BALKANU” drama	12. 04. 2009.	47	23.343
13	XXX T. Vilijams „MAČKA NA USIJANOM LIMENOM KROVU”, drama	22. 10. 2009.	28	12.357
14	XXXIII F. Arabal „ČEKAJ ME NA NEBU LJUBAVI MOJA”, drama	25. 04. 2010.	26	1.910

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. izvod.	br. posetil.
15	XXXV „MIHOLJSKO LETO” adaptacija drame I. Turgenjeva	25. 12. 2010.	12	4.080
16	XXXVII T. Kapot „DORUČAK KOD TIFANIJA”, drama	26. 03. 2011.	22	10.851
17	XL M. Gavran „TAJNA GRETE GARBO”, drama	25. 02. 2012.	16	7.475
	ukupno:		394	124.017

PRODUKCIJE MJUZIKALA OD OSNIVANJA MADLENIANUMA DO KRAJA SEZONE 2011/2012.

red. br.	Naziv predstave	datum premijere	br. Izvod.	br. posetil.
1	XXII Boubil & Schoenberg „LES MISERABLES”, mjuzikl	18. 10. 2007.	43	19.343
2	KONCERT „SA SCENE KAMERNE OPERE”		17	2.730

Branka RADOVIĆ

MADLENIANUM, PRIVATE OPERA AND THEATRE IN THE TRASITION (1997–2013)

Summary

Opera & Theatre Madlenianum was founded in 1997 as the only private opera house in Europe. The founder is Mrs. Madlena Zepter, who in the meantime established also the modern art museum in the very heart of Belgrade, Zepter Museum. As one of the largest donors in the domain of culture, she has also invested substantial resources in the ruined building of an alternative National Theatre on the banks of the Danube, and in the heart of Zemun adapted and reconstructed it into a modern and luxurious theatre space.

Established as a chamber opera in 2005, the purpose of the theatre has been expanded and now, in addition to opera, ballet, and drama, it contains musicals. To date, 20 operatic and ballet performances and also musical scenic as well as concert spectacles were performed.

Luxurious space contains a large hall with 500 seats in the pit and in the galleries, and a Small Stage with about a hundred seats. In addition, there are a certain number of rooms to practice, test and maintenance of the entire accessory park which serves to enable preparation of all performances in the highest artistic level. Establishing a house in the metropolis during the hardest times of great economic crisis throughout the country, the founder Mrs. Zepter, intended to make the metropolis what Belgrade had always been not only to its name but also by guest performances given by the biggest international artists. Her wish

was to raise the general level of performance art, which is exactly what happened and what the public welcomed.

Today, Madlenianum is an exclusive place where plays are performed at high artistic level and also trying to build their own vision of theatrical repertoire ranging from elementary, opera and drama to national and children's performances.

The house operates on the principle of opera staggiione, which means that there are no full-time employed artists, but they are taken on the project. An area of approximately 5000 m² is maintained and is also a home to about 50 full-time employees. At the head is the company's general manager in charge of the Board of Directors for certain sectors such as marketing, commerce, technology, general affairs and so on. Particularly careful treatment is paid to visits and participations in festivals such as were the last two years touring and performances given in a number of Chinese cities but also in Russia, Slovenia, Austria (Vienna) and in addition to it in cities in the country (Festivals in Negotin „Mokranjac Days”, in Zaječar „Radmilovic's Days”, Velika Plana, Pozarevac, Vranje, Nis, etc. All this influenced the gradual creation of a convincing picture of the possibilities and achievements of the House in our time.

Key words: *Madlenianum, theatre, opera, balet, musical, repertoar, donors*